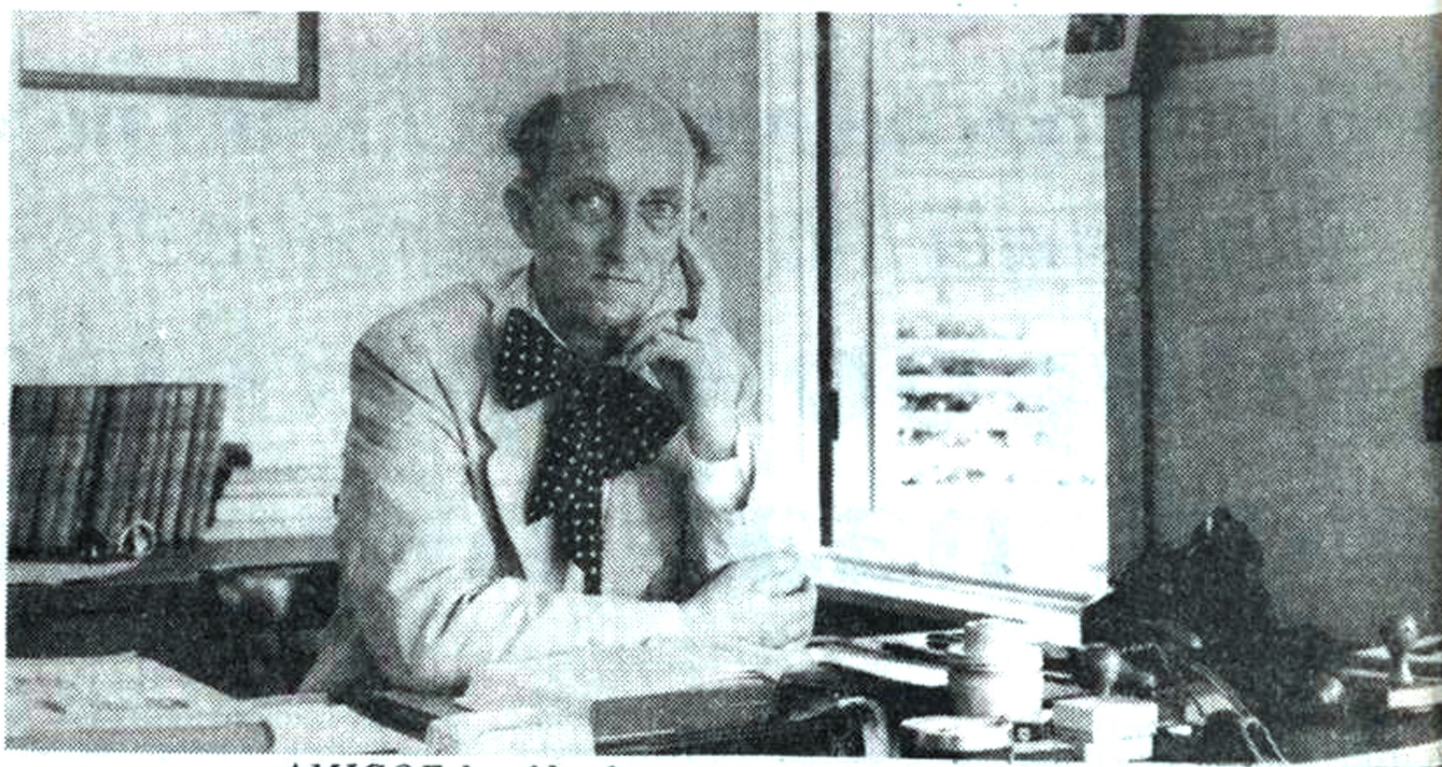

AMIGOE-hoofdredacteur Johan Hartog in zijn kantoor aan de Consciëntiesteeg in de jaren veertig.

Een niet vergeten ontmoeting van vijftig jaar geleden

VIJFTIG jaar geleden had Peter G.Plas, die dertig jaar op ons eiland gewoond en gewerkt heeft en thans in New York verblijft- waar hij de Amigoe nog steeds af en toe leest- een ontmoeting met dr.Johan Hartog.
N.a.v. publicaties in Napa van en over de oud-Amigoe hoofdredacteur Hartog, ontvingen wij een reaktie waarin Peter Plas herinneringen ophaalt uit zijn jaren op 'dushi Korsou' en zijn contacten met de Amigoe.

= door Peter G. Plas =

'MAG IK EVEN aanschikken?', met deze woorden begon een voor ons onbekende heer het gesprek in het pas geopende restaurant van het West-End Theater aan het Brionplein in Curaçao. Het was in het begin van de oorlogsjaren en van tijd tot tijd kwamen vluchtelingen uit Nederland aan die op hun terrein zich verdienstelijk wilde maken.

Wij als collega's uit de drukkerswereld waren al wat meer ingeburgerd in de Curaçaosche samenleving en hadden onze wekelijkse zondagochtend ontmoeting verplaatst van Hotel Americano naar het West-End restaurant. Hier hadden we weer eens een andere kijk op de Annabaai.

Na zich te hebben voorgesteld bleek onze gast veel belangstelling te hebben voor het krantenbedrijf. Hij zelf was niet bevreesd om zijn ervaringen tijdens de oorlogshandelingen te vertellen. Wij als Hollanders die geen contact meer met onze familie hadden, waren natuurlijk vol belangstelling om meer te horen.

Sommige momenten van spanning kregen we nu als een ooggetuige verslag te horen. We wisten toen nog niet precies dat de toekomstige redacteur van de Amigoe di Curaçao aan het woord was.

Waar hij nooit toe kon komen, vertelde onze gast, was om bij een luchtalarm in een hotel naar beneden in de schuilkelders te gaan. Nee 'dan maar liever naar boven het dak op', vanwaar men een goed uitzicht had op de vijandelijke vliegtuigen die hun dodelijke bommen gooiden.

Van onze kant konden we iets vertellen over onze begintijd op Curaçao in het algemeen en de toestand van de couranten bedrijven in het bijzonder.

De Amigoe juist een dagblad geworden en de 'Beurs en Nieuwsberichten' als de grote concurrent. Beide dagbladen in het Nederlands en La Prensa als het Papiamentse dagblad.

We hadden al vroeg met de Amigoe kennis gemaakt door toedoen van frater Dominicus. Dat was nog de periode dat de Amigoe werd gedrukt in de oude drukkerij op het erf van de St. Annakerk in de Bredestraat. In de tijd dat de heer Hartog hoofdredacteur was geworden was het gebouw in de Consciëntiesteeg al in gebruik genomen. De naam Paulusdrukkerij was gekozen, een naam die min of meer door Mgr. Verriet zelf aanbevolen was.

Frater Dominicus was naar Scherpenheuvel overgeplaatst en was daar vol enthousiasme zijn taak begonnen. De redacteur van de Beurs de heer Van der Walle had ook de redactie van het weekblad Curaçao op zich genomen. Dat was het officiële orgaan van de Curaçaose onafhankelijke partij (COP). In de verkiezingsstrijd kreeg de heer Van der Walle het soms zwaar te verduren van de Amigoe redactie die toen nog door fraters geleid werd. In een van de felle artikelen werd er zelfs gesproken over sommige mensen die 'wiens brood men eet, diens woord men spreekt'.

Kennelijk bedoeld als de niet idealistische overtuiging waar voor de COP was opgericht. Met de komst van de heer Hartog werd de verstandhouding inderdaad beter. Een voorbeeld daarvan is de volgende gebeurtenis.

PROBLEMEN

Nog maar enkele maanden na onze ontmoeting in het West-End Theater kwam er een telefoontje van de Paulusdrukkerij waar er moeilijkheden met de pers ontstaan was. Men vroeg mij om over te komen om te proberen een oplossing te vinden want de Amigoe moest de deur uit. Helaas kon dezelfde dag de pers niet gerepareerd worden en moest het slechte nieuws aan de hoofdredacteur verteld worden. Toen pas werd het ons duidelijk dat onze zondagochtend gast in het West-End restaurant Johan Hartog de hoofdredacteur was geworden.

Ik moest hem jammer genoeg vertellen dat die dag de Beurs de overwinnaar zou zijn. Dat was maar in zekere zin een feit. Het was nog voor twaalf uur. Direct werd de drukkerij van La Prensa opgebeld met de vraag of de Amigoe die dag op hun pers gedrukt kon worden. En zo is het ook gebeurd. Nadat La Prensa en daarna de Beurs waren klaar gemaakt, werd de Amigoe op de pers gezet en kwam de krant wel wat laat van de pers, maar waren de lezers niet teleurgesteld.

Een voorbeeld van de goede verstandhouding waarover in het Johan Hartog interview ook over gesproken wordt.

Dat de heer Elias nu en dan als perscensor soms gedeelten in een weekblad Curaçao artikel niet kon laten passeren lag misschien aan de politieke strekking van het weekblad. Nu en dan werd juist voor het ter perse gaan een gedeelte afgewezen en werd gewoonweg de open plaats gevuld met het woord Censuur.

Met het maandblad Neerlandia ven het Algemeen Nederlands Verbond ging het soepeler. De heer Meyer directeur van de A.M.S. had ook zijn wekelijkse praatje voor de Curom over het 'Heden, het verleden en de toekomst van ons Vaderland'.

Door papier schaarste waren de laatste uitgaven van Neerlandia wat achter [illegible]. Het februari nummer kwam pas in augustus uit. Met zekere overtuiging kon de heer Meyer in zijn hoofdartikel schrijven dat de oorlog nu wel spoedig tot een einde zal komen. En gelukkig was in mei van dat jaar werkelijk het geweld gestopt.

De toneelgroep van het A.N.V. heeft zich ook tijdens de oorlogsjaren op Curaçao erg verdienstelijk gemaakt. Eerst het hoorspel 'The moon is down' voor de Curom microfoon en later verschillende malen met toneelstukken in het Roxy Theater.

Na de oorlog zijn de Curaçaose jongeren niet achter gebleven. Het blijspel 'Dokter tegen wil en dank' werd in het Papiaments vertaald door mevrouw Henriquez.

Het is grappig te horen hoe men de Papiamentse titel vond. Hobby Salas was een van de beste spelers van de groep en men had hem op het oog voor de titelrol. Op de avond dat de beslissing genomen moest worden keerden alle aanwezigen naar Hobby voor zijn beslissing. Resoluut sloeg hij alle hoop de bodem in met de opmerking 'Ami doctor ?, lubida'. Meteen werd het besluit genomen dat dit de titel van het Papiamentse toneelstuk zou worden. En met de jeugdige Yohay als vertolker is het een daverend succes geworden.

Moy Galante had voordien al zijn jaarlijkse revues op de planken gebracht maar dit was echt toneel waar een andere vluchteling uit Holland Max Tak al op bescheiden schaal begonnen was.

En zo zijn er herinneringen genoeg om een extra krant te vullen. Neem bijvoorbeeld de ervaringen van de burgerwachters die zich vrijwillig hadden aangemeld. Vele vooraanstaande leden van de gemeenschap hadden zich aangemeld voor hulppolitie en bewakingsdiensten. Mogelijk geeft dit artikel sommige overlevenden nog de moed om ook hun bijdrage te leveren met oude herinneringen.

Een vooraanstaande notaris werd tijdens de brandweer-oefeningen tot 'lapzakman' bevorderd. Een ander kwam er minder goed af omdat hij verzuimde om op tijd van zijn verhindering kennis te geven aan de commandant. Een dag gevangenisstraf op 'brood en water', zoals de dienstterm luidde. Hij mocht op verzoek zijn straf uitzitten aan het weekeinde en een geliefkoost boek mee brengen.

Velen oud-burgerswachters zullen zich ook nog wel de schietoefeningen op Hato herinneren. Mr. Elias was ook van de partij. Het vroege uur op zondagochtend en de frisse zee wind ontlokte hem de opmerking 'Wat ruikt het hier eigenaardig,' waarop de commandant antwoorde 'Dat komt er van als je in de Prinsenstraat woont'. Het is bijna onmogelijk om zich in te denken dat sommige van deze voorvallen zo in de herinnering blijven. Maar het is bijna zeker dat velen dezelfde ervaring hebben. Als zij ook een poging willen doen om gemoed te uiten kan de redactie van de Amigoe opnieuw sommige lezers een aangenaam ogenblik verschaffen. Het was me een genoegen om na twintig jaar weer eens de Amigoe in handen te hebben. En heb met het lezen er erg van genoten.